

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ

9 հունիսի, 2001թ.

ք. Երեւան

Հունիսի 9-ին տեղի ունեցավ Հայաստանի Հանրապետական կուսակցության 6-րդ համագումարը:

Մեկ րոպե լռությամբ հարգվեց 1999թ. հոկտեմբերի 27-ին ՀՀ ԱԺ-ում տեղի ունեցած ոճրագործության ժամանակ զոհվածների հիշատակը: Նշվեց, որ առավոտյան ՀՀԿ խորհրդի անդամներն այցելել են Եռաբլուր:

Համագումարի նախագահողը՝ Ա. Մարգարյանը, հայտարարեց, որ ՀՀԿ 6-րդ համագումարի աշխատանքներին մասնակցելու համար գրանցված է 526 պատվիրակ:

Հաստատման ներկայացվեց Կուսակցության 6-րդ համագումարի օրակարգի նախագիծը՝

- ՀՀԿ խորհրդի նախագահի հաշվետու զեկուցում
- Խորհրդի անդամության թեկնածուների առաջադրում
- ՀՀԿ խորհրդի ընտրությունների անցկացում
- ՀՀԿ բանաձևի ներկայացում և ընդունում
- ՀՀԿ խորհրդի ընտրությունների արդյունքների հրապարակում
- ՀՀԿ խորհրդի նիստ՝ խորհրդի նախագահի ընտրություն
- ՀՀԿ խորհրդի նախագահի ելույթ

Հաշվետու զեկուցումով հանդես եկավ ՀՀԿ խորհրդի նախագահ Անդրանիկ Մարգարյանը:

ՀՀԿ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆԻ ԵԼՈՒՅԹԸ ՀՀԿ 6-ՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ

Հարգելի հանրապետականներ, հարգարժան հյուրեր

Հայաստանի Հանրապետական կուսակցությունն այսօր հրավիրած իր 6-րդ համագումարում կփորձի անդրադառնալ բազում փորձություններով ու դժվարություններով լի անցած երկու տարում կուսակցության գործունեությանը, ձեռքբերումներին ու բացթողումներին, հասարակության մեջ առկա մտահոգություններին, պետության առջև ծառայած խնդիրներին, դրանց լուծման ուղիներին և այն սկզբունքներին, որոնք կուղենշեն կուսակցության հետագա գործունեությունը:

Որոշ սկզբունքների մասին մենք խոսել ենք կուսակցության խորհրդի ընդլայնված նիստերում՝ անդրադարձել ենք և երկրի ներքաղաքական իրավիճակին, և տնտեսական դաշտի

առանցքային խնդիրներին, և աշխարհաքաղաքական ներկայիս գործընթացներում մեր պետության ներգրավածությանն ու դիրքորոշումներին:

Մեր մոտեցումները մշտապես բխել են մեկ գերագույն նպատակից, այն է՝ ազգային արժանապատվության գիտակցմամբ պետության հզորացում, պետականության ամրապնդում և հայ մարդու, Հայաստանի յուրաքանչյուր քաղաքացու արժանապատիվ կյանքի ու կենցաղի ապահովում, որին ստորադասելի են ցանկացած այլ շահեր և նպատակներ:

Սրանք մեզ համար լոկ խոսքեր չեն եղել: Բոլորիս հայտնի է, թե ինչպիսի զարգացումներ տեղի ունեցան անցած մեկուկես տարում և ինչ ծանր փորձությունների գնով կարողացանք երկրում պահպանել կայունություն, հաճախ, կուսակցական շահը, սկզբունքները մի կողմ դնելով և մտածելով շատ ավելի կարևորի մասին:

Հանրապետական կուսակցությունը, իբրև Ազգային Միացյալ կուսակցության գաղափարական ժառանգորդ, որի համար անկախ և հզոր հայրենիքի գաղափարը, ցեղահավատությունը, ցեղի արյունը, վեր է ամեն ինչից, երբևէ չի հեռացել իր արմատներից, անառարկելիորեն առաջնորդվելով Նժդեհյան հզոր գաղափարախոսությունը խտացնող խոսքերով. «Խաղաղության ժամանակ գուցե և կարելի է ապրել առանց ցեղակրոնության, վտանգի ժամանակ՝ երբեք»:

Ցավոք, ինչպես Նժդեհյան ժամանակներում, այնպես էլ մեր օրերում մենք պարտադրված ենք անընդհատ հաշվի նստել մեր ազգային ինքնությունը, հավաքական կամքն ու հավատը կորցնելու վտանգի հետ, ամեն անգամ վճռորոշ պահերին համախմբելով մեր մտքի ու բազկի մեծությունները: Այդ վտանգին դիմակայելու նպատակով միավորվեցին հանրապետականներն ու երկրապահները, այնուհետև Ժողովրդական կուսակցությունը, որի արդյունքում ծնվեց «Միասնություն» դաշինքը:

Նրանց, ովքեր այսօր փորձում են խմբագրել անցյալը, հարմարեցնելով այն իրենց այսօրվա խնդիրներին ու ճղճիմ նպատակներին, ուզում են հիշեցնել, թե ինչ իրավիճակում և ինչ նպատակով Վազգեն Սարգսյանի գլխավորությամբ երկրապահները միացան հանրապետականներին: Երեք տարի առաջ, 98-ի հուլիսին քաղաքական իրադրությունը ստիպեց համախմբել այն ուժերը, որոնք ունեին գաղափարական ընդհանրություններ, պետության առջև ծառայած խնդիրները լուծելու քաղաքական նույնատիպ դիրքորոշում և գործելակերպ: Այսինքն, ստեղծել երկիրն այդ բարդ իրավիճակից դուրս բերելու ունակ մի քաղաքական շարժում, որը կընդգրկեր ոչ միայն հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունների, այլ նաև անհատների, հատկապես մտավորականների հսկայական ներուժը:

Մեր միասնության խնդրում հիմնական դեր էր խաղում այն, ինչի համար ելել էինք պայքարի. անկախ պետության ստեղծում և ամրապնդում, տնտեսական բարեփոխումներ, միջազգային հանրության կողմից Հայաստան պետության նկատմամբ վստահության ամրապնդում, տարածաշրջանի քաղաքական, տնտեսական գործընթացներին ակտիվ մասնակցություն:

Կուսակցությանն անդամագրվեցին քաղաքականությամբ զբաղվելու ցանկություն ունեցող երկրապահ կամավորականների միության բազմաթիվ անդամներ, անհատներ, որոնք ունեին ազգային, պետական մտածողություն: Մեկ տարի անց՝ 99-ի խորհրդարանական ընտրությունների շեմին, քաղաքական դաշտում արդեն իր վճռորոշ տեղն ունեցող Հանրապետական կուսակցությունը, քաջ գիտակցելով Ժողովրդի հավաքական ուժի հզորությունը և ստեղծված ծանր սոցիալ-տնտեսական վիճակից երկիրը դուրս հանելու համար բռնուցքվելու, միասնականության ժամանակի հրամայականը, նույն խնդրով մտահոգ Հայաստանի Ժողովրդական կուսակցության հետ կազմեց «Միասնություն» դաշինքը, որի անունը պատահական չէր ընտրված և հավակնում էր լինել ավելին, քան սոսկ երկու կուսակցությունների ուժերի համախմբում: Դաշինքը հանրապետության քաղաքական դաշտի մյուս ուժերին համագործակցության կոչ արեց՝ հայտարարելով, որ նրանց առջև իր դռները բաց են, քանզի, ի վերջո, բոլորիս նպատակը մեկն է՝ հզոր պետության ստեղծում, որի քաղաքացիները կապրեն արժանապատվորեն, աշխարհի այլ ազգերի ու Ժողովուրդների նման իրենց կայուն տեղն ունենալով այս արևի տակ: Սա հզոր գաղափարախոսություն է, որը,

ցավոք, ո՛չ այն ժամանակ, ո՛չ էլ այսօր շատ քաղաքական ուժեր այդպես էլ չըմբռնեցին իր ամբողջ խորությամբ, առանձնակի հրճվանք ապրելով դաշինքի այս կամ այն փոքրիկ անհաջողության, դժվարության ժամանակ: Կարծում եմ, հարկ չկա մանրամասնելու «Միասնության» անցած ճանապարհը ընտրություններից մինչև օրս, քանի որ այդ մասին բազմիցս խոսվել է: Հարկ է, սակայն, խոսել հաղթանակած քաղաքական միավորման ստանձնած պարտավորությունների, պատասխանատվության մասին, այն նախընտրական խոստումների ու ծրագրերի մասին, որը դաշինքի մաս կազմող Հանրապետական և Ժողովրդական կուսակցությունները պարտավորվել են իրագործել: Այս հարցում Հանրապետական կուսակցությունը, հավատարիմ մնալով որդեգրած սկզբունքներին՝ առանց բարձրագույն խոսքերի, անտրտուն չտարել և տանում է պատասխանատվության իր ծանր բեռը: Սակայն, հանուն անկեղծության պետք է ասել, որ դաշնակցի աջակցությունը միշտ չէ, որ զգացել ենք մեր թիկունքին: Բնականաբար, դաշինքում երկու տարբեր քաղաքական ուժեր են, որոնք կարող են առանձին հարցերում ունենալ տարբեր տեսակետներ, սակայն նման իրավիճակն անթույլատրելի է սկզբունքային հարցերում, որոնց շուրջ ձևավորվել է դաշինքը: 1999-ի հոկտեմբերի 27-ի ոճրագործությունը ծանր փորձության ենթարկեց դաշինքը՝ գլխատված քաղաքական ուժը բազմիցս փլուզման եզրին հայտնվելով, այնուամենայնիվ, կարողացավ իր մեջ ուժ գտնել, անասելի ցավից ատամները սեղմել և առաջ նայել: Սակայն դաշինքում գտնվեցին և երերացողներ, որոնք ընկրկեցին դժվարությունների առաջ:

Հանրապետականներին համար դաշինքի պահպանմանն ուղղված ջանքերն ինքնանպատակ չէին: Թերևս, շատերն էին անհամբեր սպասում նրա փլուզմանը. ոմանք իրենց ինչ-ինչ խնդիրները լուծելու քաղաքական դաշտում նոր վերաձևումներ անելու, մյուսները՝ այդ դաշտում վերջապես ինքնահաստատվելու ակնկալիքով:

Ակնհայտ էր, որ այդ ամենի արդյունքում սպասվում էր միջկուսակցական պայքար, որը մեր իրականության մեջ լավ գիտենք, թե ինչ է նշանակում: Ակնհայտ էր նաև, որ այդ պայքարը չլատելու էր քաղաքական դաշտը՝ ի դերև հանելով մեծ ջանքերի գնով երկրում հաստատված փոխար կայունությունը: Դա իր ուղղակի բացասական հետևանքն էր թողնելու առանց այն էլ չափազանց ծանր վիճակում հայտնված տնտեսության վրա, որի համար յուրաքանչյուր կորցրած օրը նոր բեռի ավելացում էր նշանակելու: Կարծում եմ, նման գործընթացները հասկանալի են շատերի համար, բայց քաղաքական արեւայում մեծ դերակատարում ունենալու անզուսպ ցանկությունը մի շարք ուժերի ոչ մի կերպ հանգիստ չէր տալիս և այժմ էլ շարունակում է խիստ մտահոգել:

Սրա կողքին չեմ կարող, սակայն, չնշել ստեղծված իրավիճակով մտահոգ այն ուժերին, որոնք երբեք իրենց թույլ չտվեցին օգտվել «Միասնություն»-ում ծագած դժվարություններից, և որոնցից կարող էր յուրաքանչյուրն իր օգուտն ունենալ: Սա, իսկապես, գնահատելի է, քաղաքական դաշտում չգրված խաղի կանոններին հարիր:

Անցյալի վրա շատ չծանրանամ, երկար ժամանակ չի անցել, և ամեն ինչ բոլորիս հիշողության մեջ դեռ թարմ է:

Հոկտեմբերի 27-ից հետո Արամ Սարգսյանի վարչապետության շրջանի մասին բազմիցս եմ տարբեր առիթներով նշել՝ իսկապես գնահատելով այդ ծանր, պայթյունավտանգ իրավիճակում շանթարգելի դեր ստանձնած կառավարության ղեկավարին, որին անվերապահորեն սատարել է Հանրապետական կուսակցությունը: Սակայն, ցավոք, քաղաքական զարգացումներն այլ ուղիով ընթացան: Կարճ ժամանակ հետո իշխանությունների միջև ծայր առած և օրեցօր խորացող հակասություններն ու լարվածությունը, անվստահությունը, տնտեսության մեջ նկատելի անկումը, նոր վտանգի առաջ կանգնեցրին երկիրը: Մեր բոլոր ջանքերը պետական կառավարման համակարգում այդ պառակտիչ և վտանգավոր միտումները կանխելու ուղղությամբ մեծ արդյունք չտվեցին, քանզի դրանք հակազդվում էին անդրկուլիսյան խարդավանքներով:

Վտանգավոր խաղ էր սկսվել, որի արդյունքում գուցե կորցնեինք մեր պետությունը: Քանի դեռ լուրջ հիմքեր, հստակ փաստեր չեն բերվում, որոնց դեպքում Հանրապետականն իր վերաբերմունքը, բնականաբար, կարտահայտի, մենք գերծ կմնանք այդօրինակ խարդավանքների մեջ ներքաշվելուց և ինչ-որ մարդկանց ջրաղացին ջուր լցնելուց: Այս ամենը կարող է կործանարար լինել: Մեր ամբողջ պատմությունը դրա վառ օրինակն է՝ հայոց

պետությունները տարբեր ժամանակներում կործանվել են հիմնականում ներքին պառակտումների, խարդավանքների, դավաճանությունների, անմիաբանության պատճառով: Անթույլատրելի է, որ նորանկախ մեր պետականությունը, որի համար անչափ թանկ ենք վճարել բոլորս, արժանանա նույն ճակատագրին:

Կասկածամտությունը, չարությունը, չկամությունը, «մեր ներսի ժանգը», ինչպես Վազգենը կասեր, ուտում ու սպառում են մեր ուժերը, որոնք այսօր պետք է նպատակաուղղելք պետության առջև ծառայած բազմաթիվ խնդիրների լուծմանը: Ջարմանալի բան է այս փոքրիկ երկրում բոլորը իրենց նախագահ, վարչապետ, նախարար կամ այլ բարձրաստիճան պաշտոնյա են պատկերացնում:

Անցյալ տարվա մայիսին, երբ քննարկվում էր նոր ձևավորվող կառավարության գործունեության համար պատասխանատվություն վերցնելու խնդիրը, Հանրապետական կուսակցությունը չէր կամեցել ու չէր հարգում իր ծանր բեռը ուսելու կամ, ավել ճիշտ, այն շարունակաբար տանելու գործընթացից: Նրա համար միանշանակ էր, որ ընտրություններում հաղթանակած դաշինքն իր խոստման տերը պիտի լիներ, դաշինքը պիտի շարունակեր գործել, պետք է պահպանվեր ստատուս-քվո: Մեր դիրքորոշումը հստակ էր, տրամաբանական և սկզբունքային: Չնայած ՀՀ-ն ոչ միայն չառաջադրեց վարչապետի պաշտոնի համար իր թեկնածուին, այլև չսատարեց Հանրապետական կուսակցության թեկնածուին, այնուհանդերձ հանրապետականները երկրի նախագահին վստահեցրին, որ իրենք պատրաստ են պատասխանատվություն վերցնելու և չխախտելու մինչ այդ եղած ստատուս-քվո: Սա քաղաքական քայլ էր, քանի որ կուսակցությունը դաշինքի նախընտրական խոստումներն էր դրել իր կազմած կառավարության գործունեության հիմքում և պիտի դրա տերը լիներ, հակառակ դեպքում որևէ այլ վարչապետ պարտավորված չէր լինի «Միասնության» ծրագրով առաջնորդվելու, ավելին, գուցե միանգամայն այլ՝ տրամագծորեն հակառակ ծրագիր կազմեր իր գործունեության համար:

Այդ դեպքում ի՞նչ էին արժենալու մեր հայտարարությունները, թե ժողովրդի առջև տված խոստումները չպետք է հիշել ընտրությունից ընտրություն, կամ թե ժողովուրդն իր քվեն տվել է «Միասնությանը», և դաշինքն ամեն ինչ կանի արդարացնելու նրա հույսերը: Հանրապետականը գտնում է, որ «Միասնություն» դաշինքը պետք է պահպանվի, որովհետև ինքնանպատակ չի ստեղծվել, ստացել է ժողովրդի վստահության քվեն և պարտավոր է այն արդարացնել, կատարել նախընտրական շրջանում տված խոստումները: Բացառապես այս գիտակցմամբ կուսակցությունը վարչապետի պաշտոնում առաջադրեց իմ թեկնածությունը՝ շատ լավ պատկերացնելով նաև, թե ինչ ծանր ու փորձություններով ճանապարհ է սպասվում:

Ցավոք, այդ կանխատեսումները կարճ ժամանակ հետո արդարացան: Կառավարությունը անգամ մի փոքր դրական տեղաշարժի հասնելու համար ստիպված էր հաղթահարել բազմաթիվ խոչընդոտներ, մեծ մասը արհեստականորեն ստեղծված: Ստիպված էր անընդհատ զգոն լինել՝ թիկունքից հարված չստանալու համար, թեպետ, այնուամենայնիվ, դրանք լինում էին այնտեղից, որտեղից քիչ սպասելի էին: Պատերազմում գոնե գիտես ում հետ գործ ունես և ինչպես վարվես, ներքին թշնամու դեմ կռիվը շատ ավելի ծանր է և ծանր է առաջին հերթին հոգեբանական առումով:

Այնուամենայնիվ, կառավարությունը և նրա գործունեության պատասխանատվությունը ստանձնած Հանրապետական կուսակցությունը ուժ գտան հաղթահարելու այդ ամենը, և մեկ տարի հետո խոսելու տևտեսության մեջ որոշակի դրական տեղաշարժերի մասին: Այդ ամենը հրապարակված է, մանրամասն վերլուծված. նպատակահարմար չեմ գտնում ծանրաբեռնելու ձեզ թվերով և փաստերով:

Տարբեր առիթներով նշել եմ և կրկնում եմ՝ կարելի էր շատ անել, հասնել ավելիին, բայց այն իրավիճակում, որում աշխատեց կառավարությունն անցած մեկ տարում՝ իր հնարավորությունների կարելվույն չափով, մեծ ջանքերի ու նյարդերի լարումով, շատ մեծ արդյունք ակնկալել հնարավոր չէր: Հիշենք արտաքին աղբյուրներից ֆինանսավորման բացակայությունը, ամիսներ շարունակ միայն ներքին ռեզերվների հաշվին աշխատանքի կազմակերպումը, տարեսկզբին բյուջեի մուտքերի թերհավաքագրումը և ձևազնդի նման

մեծացող սոցիալական պարտքերը:

Կառավարությանը հաջողվեց նաև առանց հանրապետականների դաշնակցի աջակցության խորհրդարանում անցկացնել կարևորագույն մի շարք օրինագծեր, իսկ մինչ այդ՝ ստանալ իր գործունեության ծրագրի հավանությունը:

Դա հաջողվեց խորհրդարանական քաղաքական ուժերի հետ համագործակցության, կառուցողական աշխատանքի արդյունքում:

Շատ է խոսվում «Միասնության» ծրագրի, նրան հավատարիմ մնալու կամ նրանից շեղվելու մասին: Ոչ մեկը հստակ չի ասում, որտեղ շեղում կատարվեց, ինչը հակառակ արվեց կամ չկատարվեց: 1998թ. մայիսի 30-ից հետո եղել է 3 կառավարություն՝ Վազգեն Սարգսյանի, Արամ Սարգսյանի և իմ ղեկավարությամբ: Ներկայացվել են կառավարության գործունեության ծրագրերը, քննարկվել «Միասնություն» դաշինքում, հաստատվել Ազգային ժողովում: Այդ ծրագրերը չեն քննադատվել դաշինքի կողմից, եթե քննադատություն երբևէ եղել է, ապա մի քանի կուսակցությունների կողմից և որոշ դրույթների վերաբերյալ միայն: Այս կառավարությունը գործում է բաց ու հրապարակային: Արդեն երկրորդ տարին է հաստատում է ծրագրի կատարման միջոցառումների ցանկ՝ կատարման հստակ ժամկետներով, պատասխանատուներով, ֆինանսավորման աղբյուրներով, և հանձնում քաղաքական ուժերի ու հասարակության վերահսկողությանը, ժամանակ առ ժամանակ հաշվետվություններ կայացնում կատարման ընթացքի մասին: Անցած տարեվերջին բոլոր նախարարները իրենց գործունեության վերաբերյալ հաշվետվություններ կայացրեցին վարչապետին, որը ևս ամբողջությամբ ներկայացվեց հասարակությանը:

Անցած ժամանակահատվածում կուսակցությունը կարողացավ պայմաններ ստեղծել հեկտեմբերի 27-ից հետո ստեղծված իրավիճակից պետությունը առանց ցնցումների դուրս բերելու համար: Ամեն ջանք գործադրվեց, որ համագործակցված աշխատեն իշխանությունները՝ նախագահը, կառավարությունը, Ազգային ժողովը:

Այսօր և այն կողմից են քննադատություններ լսվում հանրապետականների՝ իբր հարմարվողականության վերաբերյալ: Որակում, որի հետ բացարձակապես համաձայն չեմ: Ես հասկանում եմ այդպես արտահայտվողներին: Նրանք հաջորդ պահին կծափահարեն հանրապետականներին, եթե վերջինս սրեր հարաբերությունները երկրի նախագահի հետ, նրան դեմ դուրս գար: Կարևոր չէ, դրա համար լուրջ պատճառներ, հիմքեր կան, թե ոչ: Բայց կներք, պարոնայք, ձեր անձնական խնդիրները լուծելու, հավակնություններն ու ախորժակները բավարարելու ցանկությունը շատ քիչ է, որպեսզի Հանրապետական կուսակցությունն այդ հարցում դառնա ձեր համախոհը: Հանրապետության ներկայիս նախագահին սատարելու պատճառների մասին խոսվել է 98-ին, և այն սկզբունքները, որոնց շուրջ միասնական դիրքորոշում է ամրագրվել ընդհանուր ճանապարհ անցնելու մտայնությամբ՝ մինչ օրս չեն խախտվել: Դրանք երկրի համար վճռորոշ սկզբունքներ են: Նրանցից շեղվելու դեպքում միայն, (իսկ այսօր նաև հոկտեմբերի 27-ի գործում այնպիսի բացահայտումներ անելուց հետո, որոնք դեպի պետական բարձրագույն օղակներ կտանեն), Հանրապետականը, թող ոչ ոք դրանում չկասկածի, իր կոշտ մոտեցումը կարտահայտի: Իսկ քանի դեռ ոչինչ պարզ չէ, կտրուկ քայլեր անելը ոչ միայն լուրջ չէ, այլ՝ խիստ վտանգավոր:

Պետության նկատմամբ այդչափ անլուրջ վերաբերմունքը, երբ որևէ մեկը, ինչ-որ բանից դժգոհ լինելով, ոչ ավելին, ոչ պակաս պահանջում է նախագահի, վարչապետի, նախարարի կամ բարձրաստիճան այլ պաշտոնյայի հրաժարականը, ու հետագայում իր ամբողջ գործունեությունը բխեցնում դրանից, իսկապես մտորելու տեղիք է տալիս նման մարդկանց իրական նպատակների մասին: Քաղաքական լարված մթնոլորտում, սոցիալ-տնտեսական ծանր վիճակում գտնվող երկրում խաղալ ժողովրդի բաց նյարդերի հետ՝ բարոյական չէ:

Կատարված դրական տեղաշարժերը չտեսնելը ոչ թե չհասկանալու հետևանք է, այլ հետևողականորեն անցկացվող քաղաքական գործընթաց: Տնտեսության աճ, ներդրումներ, գործարարության խթանում, դրա համար բարենպաստ պայմանների ստեղծում, բյուջետային աշխատավարձերի և թոշակների ժամանակին վճարում, եկամուտների հավաքագրում, միջազգային կազմակերպությունների հետ գործարար հարաբերությունների հաստատում: Այս ամենը անհանգստացնում, նյարդայնացնում է այն ուժերին ու անհատներին, որոնք

ցանկանում էին հոկտեմբերի 27-ից հետո երկրում ստեղծել անկայուն վիճակ, կատարել իշխանափոխություն, քաղաքական դիվիդենտներ ձեռք բերել, իրենց կուսակցության կամ սեփական հավակնությունները բավարարելու համար:

Եվ ոչ ոքի չի մտահոգում, թե մի կերպ կայունացող երկրում այս անվերջ տեղաշարժերը, ամեն անգամ ամեն ինչ սկզբից սկսելը ի վերջո ինչի՞ է հանգեցնելու:

Հոկտեմբերի 27-ի ոճրագործության մեղավորների բացահայտման և դատապարտման հարցում Հանրապետական կուսակցության հավասարակշիռ պահվածքը, պետության մեջ սեփական օրենքները հարգելու և դրանցով առաջնորդվելու մոտեցումները, չգիտես ինչու, ոմանց համար դժվար ընկալելի ու ընդունելի են: Եթե որևէ մեկին թվում է ինքն ավելի շահագրգիռ է արդար դատի հարցում, քան Հանրապետական կուսակցությունը, չարաչար սխալվում է: Ավելորդ են համարում այդ մասին երկար-բարակ խոսելը: Հասկանալու համար նախ և առաջ ցանկություն է պետք: Ցավոք, ոմանց մոտ այն չկա՝ հասկանալի պատճառներով:

Ցավի մասին ավելի բարձր ու ամեն օր գոռալը, ոճրագործներին ամենաշատ ու ամենավիրավորական արտահայտություններ հասցեագրելը մտահոգվածության, սրտացավության ու վրդովմունքի չափանիշ չէ: Մենք մեր ցավը, որ միայն Հանրապետականինը, ՀԺԿ-ինն ու Երկրապահինը չէ, այլ մի ամբողջ պետությանն ու ժողովրդինը, տանում ենք տղամարդուն վայել զսպվածությամբ, չենք ուզում տարբերակում դնել, թե նահատակները որ կուսակցությանն են պատկանել, որովհետև նրանք հայ ազգին են, չենք ուզում այդ անունները շահարկելով քաղաքական դաշտում դիվիդենտներ շահել, նախաձեռնությունների մրցավազք սկսել՝ անգամ չկարևորելով դրա իմաստը, որովհետև այդ ամենը բարոյական չէ, որովհետև դա չէ ինդիքը, այլ այս պետությունը հզորացնելը, որի համար Վազգեն Սարգսյանը, Կարեն Դեմիրճյանը, Յուրի Բախշյանը, Ռուբեն Միրոյանը, Միքայել Զոթանյանը, Արմեն Արմենակայանը, Հենրիկ Աբրահամյանը, Լեոնարդ Պետրոսյանը զոհեցին իրենց կյանքը, ինդիքը սա է, այլ ոչ թե տարբեր առիթներով նրանց խոսքերը մեջբերելով տպավորություն գործելը: Հանրապետականները սոսկ նրանց կողմնակիցները չեն, այլ հետևորդները, որ անվերջ խոսելու ու խարդավանքներ սարքելու փոխարեն նախընտրում են գործը, այս պետության հիմքերի ամրացման համար մեկ քար ավելացնելը: Կարևոր չէ, թե այսօր նրա ղեկավարը երկրի վարչապետն է, որովհետև այդ ամենն անցողիկ է և ամենևին ոչ էական: Կարևորը այդ գաղափարները գործի վերածելն է, որ դեռևս 60-ականներից բերելով՝ կուսակցության ներկայիս շատ անդամներ հասցրել են մեր օրերը՝ հույս փայփայելով դրանք երբևէ իրագործված տեսնել: Ոչինչ միանգամից չի լինում, և անհաջողություններից էլ չպետք է հուսահատվել: Սա է մեր երկիրը, մեր ինքնիշխան պետությունը: Լավն է այն, թե վատն է՝ մերն է: Սևացնել այն, արժեզրկել անկախության գաղափարը՝ դրանք պատճառաբանելով օրվա դժվարություններով, մենք համարում ենք անընդունելի, և մեր հետագա ամբողջ գործունեությունը նպատակաուղղելու ենք այդ դժվարությունների հաղթահարմանը, հզոր, բարեկեցիկ պետության կայացմանը:

Այժմ բոլորիս անչափ հետաքրքրող սահմանադրական բարեփոխումների մասին՝ Հանրապետական կուսակցությունն՝ ի կատարումն «Միասնություն» դաշինքի և ՀՀ նախագահի նախընտրական խոստումների, 1999թ. դեկտեմբերից ՀԺԿ-ի հետ միասին ձեռնամուխ եղավ Սահմանադրության մեջ փոփոխություններ կատարելու գործընթացին:

Հանձնախումբը մի քանի անգամ խորհրդատվական հանդիպումներ է ունեցել Վենետիկի հանձնաժողովի հետ, ստացել վերջինիս առաջարկները, քննարկել դրանք: Միաժամանակ համագործակցել ենք ՀՀ նախագահի կողմից ստեղծված Սահմանադրական բարեփոխումների հանձնաժողովի հետ: Այժմ հիմնականում պատրաստ է Սահմանադրական բարեփոխումների վերջնական տարբերակը, որը մինչև ԱԺ ներկայացնելը կքննարկվի բոլոր քաղաքական ուժերի հետ:

Ինչպես գիտեք, այժմ քննարկումների փուլում են նաև այնպիսի կարևոր նախագծեր, ինչպիսիք են «Ընտրական օրենսգիրքը», «Կուսակցությունների մասին» օրենքը, «Հասարակական կազմակերպությունների մասին» օրենքը, ուրիշ այլ օրենքներ, որոնք անհրաժեշտ են քաղաքական դաշտում գործող ուժերին՝ հստակեցնելու համար իրենց ապագա գործողությունների ռազմավարությունն ու մարտավարությունը: Քննարկումների

ժամանակ եկել ենք միասնական այն եզրակացության, որ որքան շուտ ընդունենք այս օրենքները, այնքան բարենպաստ պայմաններ կստեղծվեն կուսակցությունների կայացման, զարգացման, քաղաքական դաշտի ձևավորման համար: Մենք շահագրգիռ ենք մինչև տարեվերջ ավարտել այս գործընթացը:

Հանրապետական կուսակցությունը պատրաստ է շարունակելու համագործակցությունն այն բոլոր քաղաքական ուժերի հետ, որոնք քաղաքական համաձայնության դաշտում աշխատելու շահագրգռվածություն են ցուցաբերում:

Անտարակույս է, որ երկրում իրականացվող տնտեսական և քաղաքական արդեն անշրջելի դարձած գործընթացների բնույթը անհրաժեշտաբար ենթադրում է պետական կառավարման համակարգի արդյունավետությանն ու կառավարման կառուցվածքի կատարելագործմանն ուղղված, այլընտրանք չունեցող ծանրակշիռ քայլեր: Սրանց նպատակը մեկն է՝ մեզանում արմատավորել և զարգացնել այն բոլոր ինստիտուտները և սկզբունքները, որոնք հատուկ են քաղաքացիական հասարակությանը:

Ստեղծված է պետական կառավարման համակարգի բարեփոխումների հանձնաժողով: Բարեփոխումներին նպատակաուղղված աշխատանքներն իրականացվում են հիմնականում երեք ուղղություններով.

1. Պետական կառավարման համակարգի կառուցվածքային և գործառնության վերափոխումներ,
2. Քաղաքացիական ծառայության ներդրում,
3. Ֆինանսական կառավարման բարեփոխումներ:

Նշված ուղղություններն, ըստ էության, կազմում են համալիր մեկ միասնական համակարգի բաղկացուցիչ տարրերը: Նախապատրաստվել և քննարկումների փուլում է գտնվում պետական կառավարման համակարգի կառուցվածքային բարեփոխումների հայեցակարգը, որտեղ վեր հանված հիմնախնդիրների լուծումը թույլ կտա օպտիմալացնել պետական կառավարման մարմինների գործունեությունը և բարձրացնել բյուջետային ծախսումների արդյունավետությունը: Օրակարգի հարց է դարձել կոռուպցիայի դեմ պայքարի ուժեղացման անհրաժեշտությունը:

Հարկ եմ համարում առանձնահատուկ ընդգծել, որ կառավարությունը հակակոռուպցիոն պայքարը դիտարկել և դիտարկում է որպես պետության առջև ծառայած առանցքային հիմնահարցերից մեկը, ինչն իր արտացոլումն է գտել դեռևս մեկ տարի առաջ Ազգային ժողովի հավանությանն արժանացած կառավարության գործունեության ծրագրում: Երկրի քաղաքական ղեկավարությունն այս բնագավառում դրսևորելու է քաղաքական կամք, ամենայն վճռականություն և անզիջողականություն:

Աշխարհաքաղաքական գործընթացներում մեր երկրի կողմնորոշումների ու դիրքորոշումների մասին՝ կուսակցության վերաբերյալ.

Ցավով եմ ասում. անկախության անցած տասը տարիների ընթացքում մենք այդպես էլ չենք կարողացել թոթափել կայսրությունում ապրողի մտածելակերպը, որն է մեծ տերության շվաքում գոյատևելու և մեր խնդիրները նրանց ձեռքերով լուծելու ու մեր բաժին պատասխանատվությունից խուսափելու արատավոր հոգեբանությունը:

Կողմնորոշման խնդիր՝ արևմտամետ, ռուսամետ, ամերիկամետ, ունենում են այն մարդիկ, այն ուժերը, որոնք չունեն իրենց սեփական դիրքորոշումը, սովոր են կուշտ ստրկության, ճահճում ապրողի գոհ ու բուրժ վիճակին, որի դեպքում կարևորը պատասխանատվություն չունենալն է և կյանքից հաճույքներ քաղելը:

Հանրապետականը Երկրապահի հետ միացավ՝ հիմք ունենալով մեր ազգային մոտեցումն այս հարցում, այն է՝ մենք մեր հայկականի, դեպի Հայաստան օրիենտացիայի կողմնակիցն ենք: Այլ տերությունների, պետությունների հետ պատրաստ ենք համագործակցել՝ ելնելով մեր ազգային ու պետական շահերից: Այս դեպքում միայն մեզ կհարգեն, մեզ հետ հաշվի կստան:

Նման դիրքորոշում մենք որդեգրել ենք և դարաբաղյան պատերազմի տարիներին, ունեցել ենք ձեռքբերումներ՝ ստեղծելով անվտանգության գոտիներ Արցախի և Հայաստանի համար:

Այս մոտեցումն ամենևին չի խանգարում երկկողմանի և նաև բազմակողմ ռազմական,

քաղաքական, տնտեսական կապեր ունենալ: Մենք գտնում ենք, որ պետությունն այս հարցում վարում է հավասարակշռված քաղաքականություն հարևանների, Եվրախորհրդի, Եվրամիության, ՆԱՏՕ-ի հետ ու ԱՊՅ-ի շրջանակներում, իր մասնակցությունը բերելով և տարածաշրջանային, և եվրոպական ծրագրերին:

Օրինակ, Ռուսաստանի ռազմական բազաների ներկայությունը Հայաստանում և ՆԱՏՕ-ի շրջանակներում «Համագործակցություն հանուն խաղաղության» ծրագրին մասնակցությունը, իրար չհակասող, հակառակը՝ փոխլրացնող գործոններ են: Այստեղ կարելի է բերել բազմաթիվ օրինակներ: Իսկ մի հարցի շուրջ, ցանկանում եմ հատուկ հայտնել կուսակցության դիրքորոշումը: Խոսքը Հայաստան-Բելառուս միությանը Հայաստանի անդամակցության մասին է, որին կուսակցությունը կտրականապես դեմ է: Մենք գտնում ենք, որ երկկողմ հարաբերությունները Ռուսաստանի և Բելառուսի հետ զարգանում են բավարար չափով. սկսված է տնտեսական համագործակցության նոր փուլ, ԱՊՅ-ի և կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագրի շրջանակներում նույնպես բազմակողմ խորը հարաբերություններ ունենք: Ինչ վերաբերում է տարածաշրջանի մեր հարևաններին, ապա մենք կողմնակից ենք Թուրքիայի հետ դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման առանց պայմանագրերի:

Կուսակցությունը ողջունում է միջազգային հանրության և պետությունների կողմից Հայոց ցեղասպանության ճանաչման և դատապարտման ակտիվացող գործընթացը, որն արդյունք է նաև մեր սխյուռքահայ եղբայրների, մեր ժողովրդի բարեկամների կատարած ահռելի աշխատանքի:

Այժմ անդրադառնամ բոլորիս անչափ հուզող Արցախի խնդրին: Այս հարցում Հանրապետական կուսակցությունը ունեցել է իր սկզբունքային դիրքորոշումը, որը ոչ մի փոփոխության չի ենթարկվել, սակայն, այնուամենայնիվ, հարկ եմ համարում հիշեցնել այն:

- Ադրբեջանին՝ Արցախի ենթակայության բացառում, Արցախի կարգավիճակի հստակեցում,
- Արցախի և Հայաստանի անվտանգության ապահովում,
- Հարցի կարգավորում բանակցությունների միջոցով՝ Մինսկի խմբի համանախագահների և երկու պետությունների ղեկավարների անմիջական շփումների միջոցով՝ որոշակի փուլում Արցախի իշխանությունների մասնակցությամբ,
- Հայաստանի տարածքային ամբողջականության խախտման հաշվին հակամարտության լուծման բացառում,
- Բանակցությունների ժամանակ իրեն պժժարտադրված պատերազմի արդյունքում հաղթանակած երկրի դիրքերից հանդես գալու անհրաժեշտություն:

Փարիզյան և Քիվեստյան հանդիպումներում Հայաստանը չի նահանջել այդ սկզբունքներից և հետագա բանակցություններում էլ, ըստ մեզ, դրանք պետք է պաշտպանվեն:

Այժմ մի քանի խոսք կուսակցության կազմակերպական հարցերի վերաբերյալ.

1999թ. Հանրապետական կուսակցության շարքերում ընդգրկված է մոտ 8.000 անդամ: Այսօր կուսակցությունն ունի 10 մարզային կառույց և 57 տարածքային կազմակերպություններ, Հայաստանի բոլոր մարզերում և քաղաքներում գործում են 500-ից ավելի սկզբնական կազմակերպություններ: Գործում է կուսակցության «Ցեղակրոն» երիտասարդական կազմակերպությունը, որն իր շարքերում ընդգրկել է հարյուրավոր ուսանողների և երիտասարդ մասնագետների՝ ակտիվորեն մասնակցելով երկրի երիտասարդական կազմակերպությունների աշխատանքներին:

Հոկտեմբերի 27-ից հետո կուսակցությունում տեղի ունեցան մի քանի իրողություններ, որոնց կցանկանայի անդրադառնալ:

Գործադիր իշխանությունում պաշտոնավարող որոշ կուսակցականներ իրենց անձնական հավակնությունները ընդհանուր գործի շահերից վեր դասելու պատճառով տարածաշրջանային ունեցան կուսակցության հետ, իսկ մի մասը, չցանկանալով այլևս քաղաքականությամբ զբաղվել, բայց մնալով համակիր, հեռացավ կուսակցությունից: Խորհրդի 4 անդամներ հեռացան Հանրապետականից՝ այլոց հետ ստեղծելով «Հանրապետություն» կուսակցությունը, և իրենց հետևից տարան մի քանի հարյուր հանրապետականների: Եթե

հանրագումարի բերենք, ապա պետք է նշենք, որ այս երկու տարիների ընթացքում կուսակցությունից հեռացել կամ հեռացվել են մոտ 800 հոգի:

Ինչպես ցանկացած կուսակցությունում, այնպես էլ Հանրապետականում, ընթանում են բնական զարգացումներ՝ անդամների մի մասը հեռանում է, գալիս են նորերը: Այս երկու տարում, հատկապես հոկտեմբերի 27-ից հետո, կուսակցություն է ընդունվել 1000-ից ավելի մարդ՝ հիմնականում մտավորականներ, ուսանողներ: Նրանք ընդունել են այն պարզ ճշմարտությունը, որ համախմբման և միասնության մեջ է մեր դժվարությունները հաղթահարելու գրավականը:

- Հանրապետական են կառավարության 9 անդամներ: Ունենք 6 փոխնախարար և 2 կոմիտեների ղեկավարներ, 4 մարզպետ, Երևանում՝ 4 համայնքապետ, 450-ից ավելի քաղաքապետ և համայնքապետ, 3000-ից ավելի ավագանու անդամներ:

Այս ամենը մեծ պատասխանատվություն է Հանրապետական կուսակցության համար: Մենք կամավոր կերպով վերցրել ենք ծանր բեռ և կառավարությունում, և տեղական ինքնակառավարման մարմիններում: Այն, որ կատարվել է հսկայական կուսակցական-կազմակերպչական աշխատանք՝ անուրանալի է, բայց, որ կան նաև թերություններ, չընդունել չենք կարող: Ամենամեծ բացթողումն այն է, որ կուսակցության կենտրոնի՝ խորհրդի կապը տարածքային կազմակերպությունների հետ թույլ է, մեր կուսակիցները ժամանակին չեն տեղեկացվում որոշումների, դիրքորոշումների մասին: Կուսակցության ու կառավարության աշխատանքները տեղերում պատշաճ մակարդակով ներկայացնելու հարցում անբավարար է տվյալ տարածքներից ընտրված Հանրապետական պատգամավորների աշխատանքը: Շատ հաճախ դրանք ներկայացնում են այլ պատգամավորներ կամ քաղաքական ուժեր՝ դիտարկելով իրենց տեսանկյունից, այն դեպքում, երբ ձեր միջոցով են այդ հարցերը բարձացվել, կառավարության քննարկման խնդիր դարձել:

Մինչհամագումարյան մեր հանդիպումների ժամանակ շատերդ դժգոհել եք կուսակցական մամուլից. ես նկատի ունեմ «Ժամանակ» օրաթերթը, նրա պասսիվ կեցվածքը, որն այժմ փորձում ենք շտկել, ու նաև ուժեղացնել գաղափարական աշխատանքը:

Նման իրավիճակի պատճառը թերևս այն է, որ կուսակցության կարող ուժերը զբաղված են Ազգային Ժողովում և կառավարությունում իրենց վստահված աշխատանքով, նաև այն, որ հաճախ չենք ձգտում ավելիին՝ բավարարվելով ձեռք բերվածով: Կուսակցության նորընտիր խորհրդի առաջնահերթ խնդիրը հստակ ծրագրերի և կատարման ստույգ ժամկետներով միջոցառումների պլանի մշակումն է: Չնայած այն բանին, որ խորհրդարանում կարևոր ոչ մի նախաձեռնություն չի քննարկվել և ընդունվել առանց Հանրապետական պատգամավորների, այնուհանդերձ, չեմ կարող չնշել, որ եղել են դեպքեր, երբ ավելորդ ինքնավստահության, գործընթացներն ինքնահոսի թողնելու կամ անտարբերության պատճառով քվեարկությունների ժամանակ անհարկի լարվածություններ են առաջացել: Պետք է գիտակցել, որ միայն խմբակցության ղեկավարի աշխատանքով հնարավոր չէ այս խնդիրները լուծել: Բացակայությունները երբեմն հասնում են անթույլատրելի չափերի, նամանավանդ կարևորագույն հարցերը քննարկելիս կամ քվեարկության ժամանակ: Անհրաժեշտ ակտիվություն չի ցուցաբերվում մեզ համար ընդունելի օրինագծերի պաշտպանության հարցում, որից օգտվում են նախագծի հակառակորդները՝ նախաձեռնությունը վերցնելով իրենց ձեռքը: Հույս ունեմ, որ ապագայում համատեղ ուժերով կվերացնենք այս բացթողումները՝ աշխատելով ավելի ակտիվ և նպատակամղված:

Հարգարժան հանրապետականներ: Ավարտելով իմ ցեկույցը, հույս եմ հայտնում, որ մեր կուսակցությունը այսուհետ ևս հավատարիմ կմնա ազգային հիմնարար գաղափարներին և, որպես քաղաքական ուժ, իր լուրջ ավանդը կներդնի մեր Հայրենիքի առաջընթացի և նորաստեղծ պետականության ամրապնդման գործում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ
6-ՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ԲԱՆԱԶԵՎԸ**

Արձանագրելով, որ

- 1999-ի խորհրդարանական ընտրությունների արդյունքում ստանձնել է քաղաքական պատասխանատվություն երկրի ներկայի և ապագայի, իսկ կառավարություն կազմելով՝ նաև կառավարության վարած քաղաքականության համար,
- դեռևս հաղթահարված չէ երկրում առկա քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական բարդ իրավիճակը,
- հոկտեմբերի 27-ի ոճրագործության արդյունքում ստեղծված բարոյահոգեբանական մթնոլորտը շարունակվում է շլատիչ ազդեցություն ունենալ հասարակության վրա,
- կոռուպցիան, տարբեր ուժերի կողմից հասարակության մեջ խորացվող ատելությունը միմյանց ու անվստահությունը վաղվա օրվա նկատմամբ, սպառնալիք են պետականության գոյության համար,
- վերջին մեկ տարվա ընթացքում քաղաքական իրավիճակի նկատելի կայունացման շնորհիվ 2001 թվականին սոցիալ-տնտեսական ոլորտում նկատվում են դրական տեղաշարժեր,
- Եվրոպայի խորհրդին Հայաստանի անդամակցությամբ հաստատվել են նոր հարաբերություններ միջազգային հանրության հետ,
- 1915թ. Ցեղասպանության միջազգային ճանաչման գործում ձեռք է բերվել ակնհայտ առաջընթաց,

կրկին հավաստելով իր հավատարմությունը նժդեհյան գաղափարախոսությանն ու դավանած արժեքներին, Հայաստանի Հանրապետական կուսակցությունը միանգամայն իրական է համարում «Միասնություն» դաշինքի և կառավարության գործունեության ծրագրերի լիակատար իրագործումը, ինչի համար անհրաժեշտ է ապահովել

- պետական կառավարման համակարգի արմատական բարեփոխումների իրականացում՝ Սահմանադրական և համապատասխան օրենսդրական փաթեթի ընդունմամբ,
- քաղաքական կայունության ամրապնդում, լիարժեք քաղաքական համակարգի ձևավորում՝ գաղափարական ու ծրագրային հենքի վրա,
- իշխանության բոլոր օղակների ներդաշնակ գործունեություն,
- հավատարմություն Ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման հիմնական սկզբունքներին (Ադրբեջանին LՂՀ ենթակայության բացառում, ՀՀ-LՂՀ ընդհանուր սահման, լիակատար անվտանգություն ապահովող LՂՀ սահմանների ամրագրում, ՀՀ տարածքային ամբողջականության անձեռնմխելիություն),
- հոկտեմբերի 27-ի դատավարության արդար և շահարկումներից զերծ ընթացք, ոճրագործների անվերապահ արժանի պատիժ,
- կոռուպցիայի դեմ վճռական և հետևողական պայքար, հասարակության սոցիալական բևեռացման թուլացում, միջին խավի ձևավորում՝ փոքր և միջին ձեռներեցության խթանմամբ, ներդրումների համար բարենպաստ միջավայրի զարգացմամբ:

Մենք հավատում ենք մեր ուժերին, մեր աշխարհասփյուռ ժողովրդին ու մեր երկրի ապագային: Բսանմեկերորդ դարը մերն է լինելու:

Առաջարկվեց ՀՀԿ խորհրդի թվակազմը թողնել նույնը՝ 25 հոգի: Խորհրդի թվակազմը հաստատվեց միաձայն: ՀՀԿ նորընտիր խորհրդի նիստում խորհրդի նախագահ առաջադրվեց Անդրանիկ Մարգարյանը:

Ա. Մարգարյանը կարճատև ելույթ ունեցավ և հայտնեց, որ խորհուրդն ընտրել է նաև Տիգրան Թորոսյանին և Ռազմիկ Ջոհրաբյանին՝ որպես ՀՀԿ խորհրդի նախագահի տեղակալներ:

Ա. Մարգարյանը նաև հայտնեց, որ ՀՀԿ խորհրդի որոշմամբ ՀՀԿ խորհրդի պատվավոր անդամներ են հայտարարվել Աշոտ Նավասարդյանը, Վազգեն Սարգսյանը, Յուրի Բախշյանը, Վահան Ջատիկյանը:

Հարակից ելույթներով հանդես եկան ՀՀԿ խորհրդի անդամ Գագիկ Մինասյանը, Արարատի մարզխորհրդի նախագահ Լեռնիկ Ալեքսանյանը, ՀՀԿ խորհրդի անդամ Մկրտիչ Մկրտչյանը, ՀՀԿ խորհրդի անդամ Արարատ Մալխասյանը, ԱԺ պատգամավոր Գագիկ Խաչատրյանը, Տավուշի մարզխորհրդի նախագահ Արմեն Ղուլարյանը, ՀՀԿ խորհրդի անդամ Ֆիրդուս Ջաքարյանը, ԱԺ պատգամավոր Սուքիաս Ավետիսյանը, ՀՀԿ «Ցեղակրոն» երիտասարդական կազմակերպության նախագահ Վազգեն Խաչիկյանը, Գորիսի տարածքային կազմակերպությունից՝ Վարդան Սարգսյանը:

ՀՀԿ 6-ՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ՏԻԳՐԱՆ ԹՈՐՈՍՅԱՆԻ ԵԼՈՒՅԹԸ

Կուսակցության 6-րդ համագումարը հրավիրվել է, ըստ ելույթի, մեզ համար ամենավճռորոշ պահին: Ոչ միայն այն պատճառով, որ մենք անցել ենք 1999թ. խորհրդաժարանական ընտրություններում ստացած լիազորությունները իրացնելու և մեր ծրագրերն իրագործելու ժամանակաշրջանի կեսը և, բնականաբար, այսօր անհրաժեշտ է վերլուծել այն, ինչ արել ենք, կարողացել ենք անել, այն ինչ չի հաջողվել, նաև՝ ինչո՞ւ չի հաջողվել:

Անցած երկու տարին մեզ համար զուտ թվաբանական բաժանման խնդիր չէ: Անցած ժամանակաշրջանում կրեցինք ծանր հարվածներ: Ավելին, եթե մենք հիշենք, որ 1997թ. կորցրել ենք կուսակցության հիմնադրին՝ Աշոտ Նավասարդյանին, և դրանից հետո, երբ կուսակցությունը կամաց-կամաց վերագտնում էր իրեն, այդ ժամանակ սկսվեց մի նոր ճանապարհ՝ Վազգեն Սարգսյանի նախաձեռնությամբ սկսվեց կուսակցության վերածննդի գործը, շատ հույսեր արթնացան՝ մեծ ծրագրերի իրագործման հույսեր արթնացան: Դժբախտաբար, մենք կարողացանք միայն առաջին քայլերն անել, առաջին քայլերը այն մեծ ծրագրի, որ միայն Հանրապետական կուսակցությանը չէր վերաբերվում:

Անկախության տարիների ողջ ընթացքի մեջ առաջին անգամ լիովին գիտակցվեցին սխալները՝ մարդկային, նյութական կարողությունների փոշիացման արդյունքները: Եվ Վազգեն Սարգսյանն առաջարկեց գլխավոր գաղափարը՝ միաբանության գաղափարը, ուժերի հանրագումարի գաղափարը: 1998-ին սկսվեց այն. Երկրապահ կամավորականների միության քաղաքականությամբ զբաղվող հատվածի և շատ ու շատ այլ մարդկանց, որոնք խանդավառված սկսված գործընթացներով, փորձեցին իրենց աջակցությունը ցուցաբերել առաջադրված ծրագրերին: Դժբախտաբար հոկտեմբերի 27-ին մենք ստացանք երկրորդ ծանր հարվածը. մենք կորցրեցինք կուսակցության նորոյա առաջնորդին, վերածննդի գաղափարն առաջնորդող Վազգեն Սարգսյանին, կորցրեցինք մեր խորհրդի լավագույն ընկերներին՝ Յուրի Բախշյանին, Վահան Ջատիկյանին, և այդ իրավիճակում հայտնված կուսակցությունը պետք է ուժ գտներ շարունակելու այն գաղափարների իրագործումը, որոնք առաջադրվել էին: Հետագան ցույց տվեց, որ Հանրապետական կուսակցությունը հավատարիմ եղավ այն գաղափարներին, որոնք առաջադրվել էին 1998թ.-ից սկսած, որովհետև մենք իսկապես գիտակցում էինք, որ այդ գաղափարների իրագործումը վերաբերվում է ոչ միայն մեր կուսակցությանը, այլ նաև մեր ժողովրդին, մեր երկրին, քանզի դա այն հույսն էր, որ արթնացել էր 1998-ի վերածննդի գործընթացով:

Կարծում եմ, որ հոկտեմբերի 27-ից հետո, երբ վարչապետ առաջադրվեց Ա.Սարգսյանը, և ավելի ուշ, երբ մայիսին վարչապետ առաջադրվեց Ա.Մարգարյանը, մենք հավատարիմ մնացինք այն մոտեցումներին, այն սկզբունքներին, որոնք դրել էր Վ.Սարգսյանը: Հիշեցնեմ, որ 1999թ-ի հունվարի վերջին, կուսակցության V-րդ համագումարում, Վազգեն Սարգսյանի արտասանած ճառը, որը ծրագրային էր ոչ միայն կուսակցության համար, այլ նաև ընդհանրապես մեր երկրի քաղաքական ասպարեզի համար, և նաև դրան հաջորդած 1999թ-ի ընտրություններից հետո կատարված առաջին քայլերը հենց այդպիսին էին, ինչպիսին եղան հետագայում Հանրապետական կուսակցության քայլերը:

Ըստ էության, մեծամասնությունն ստացած քաղաքական ուժն ընդամենը ուներ երկու ճանապարհ՝ կամ սկզբունքային հարցերում հանրապետության նախագահի հետ արձանագրել լիակատար միակամություն և փորձել ձևավորել ուժեղ իշխանություն, կամ թողնել կառավարությունը ձևավորելու հանրապետության նախագահին և Ազգային ժողովում փորձել ինչ-ինչ ճշգրտումներ անել: Բնական է, մեր վիճակում գտնվող երկրի համար միակ տարբերակը առաջին ճանապարհն էր:

Հանրապետական կուսակցությունն այս մոտեցումներից երբեք հետ չի կանգնել: Այդ մոտեցումներն էին հիմքը այն որոշման, որ մայիսին, ինչքան էլ որ մեզ համար բարոյահոգեբանական առումով բարդ էր համակերպվել Արամ Սարգսյանի պաշտոնանկության հետ, այնուամենայնիվ, մենք համարեցինք, որ պիտի ապահովենք շարունակականությունը այն գաղափարների, որոնք դրվել էին 1998թ-ի զարևանից սկսած և որով սկսեցին իրագործվել 1999թ-ի ամռանից:

Եվ մենք առաջադրեցինք պարոն Մարգարյանի թեկնածությունը վարչապետի պաշտոնում: Անշուշտ, բոլորիս հայտնի են այն գնահատականները, որոնք հնչում էին: Կյանքը ցույց տվեց, որ թեև կուսակցությունը ստանձնել էր չափազանց ծանր պատասխանատվություն, սակայն համոզված եմ, հիմնահարցերում մենք պատվով ենք դուրս եկել: Դա ցույց տվեց նաև 1999թ-ի ամբողջ ամառը, երբ ամենածանր հարվածը ստացանք նրանից, ումից սպասում էինք ամենամեծ աջակցությունը: Ըստ էության, ՀՀԿ-ն մենակ մնաց և՛ կառավարության պատասխանատվությունը կրելու, և՛ երկրի առաջև ծառայած բարդ ու ծանր խնդիրների

լուծման հարցերում: Շատ լավ հիշում ենք, մի քանի շաբաթ առաջ, երբ Ազգային ժողովում քննարկվում էր 2000թ-ի բյուջեի հաշվետվությունը, որոշ ուժեր, «միամտաբար», միամիտ կեցվածք ընդունելով հարց էին տալիս. «Ու՞ր գնացին այդ փողերը: Ինչու՞ չկատարվեց բյուջեն»: Ուժեր, որոնք նաև պայքարում էին ամռանը, որ այդ փողերը չլինեին այդ բյուջեում, ուժեր, որ պիտի ապահովեին այդ փողերի մուտքը, այն միջոցառումների համար, որ քվեարկել էին և՛ Արամ Սարգսյանի կառավարության գործունեության ծրագրի քննարկման ժամանակ, և՛ Անդրանիկ Մարգարյանի կառավարության գործունեության ծրագրի քննարկման ժամանակ: Ինչ-ինչ քայլեր անելուց պետք է հիշել, թե երեկ ինչ էին անում ու ասում և պետք է հիշել, որ վաղն էլ անելիք կա: Այդ ամենն ի վերջո պիտի լինեին միմյանց տրամաբանական շարունակությունը: Ինչևէ, կարծում եմ, պարոն Մարգարյանի կառավարության գործունեության ծրագիրը նաև տրամաբանական շարունակությունն էր այն կառավարության գործունեության ծրագրի, որը ձևավորեց Վազգեն Սարգսյանը: Ավելին ասեմ, այդ ծրագրի զարգացումներն այնպիսին էին, որոնք 1999թ-ի ընտրություններից հետո, կառավարության ձևավորումից հետո մի քանի ամսվա ընթացքում սրընթաց առաջադրվում էին Վազգեն Սարգսյանի կողմից:

Հիշեցնեմ, որ երկու հիմնական գաղափար արձանագրվեց կառավարության գործունեության ծրագրում՝

1. Տնտեսական բարեփոխումները տեղափոխել իրական դաշտ,
2. Պետական կառավարման համակարգի արմատական բարեփոխումներ, մասնավորապես կոռուպցիայի դեմ պայքարը:

Սրանք այն գաղափարներն էին, որոնց սերմերը ցանել էր հենց Վազգեն Սարգսյանը: Սա այն գործունեության ծրագիրն էր, որը շահեկանորեն տարբերվեց նախորդ՝ անկախության ժամանակաշրջանի կառավարությունների գործունեությունների ծրագրերից: Կոնկրետ թվային տվյալներով, թե ինչ ենք նախատեսում առաջիկա երեք տարիների ընթացքում: Հիշեցնեմ դրանք՝ 8-10% համախառն ներքին արդյունքի աճ, 25% արտահանման աճ և 3 տարիների ընթացքում բյուջետային աշխատողների աշխատավարձերի կրկնապատկում: Առաջին երկուսը 2001թ-ի առաջին չորս ամիսների ընթացքում ակնհայտ է, որ կատարվում է. արտահանման աճը գերազանցում է 25%-ը և համախառն ներքին արդյունքի աճն ավելի է, քան 10%-ը:

Իհարկե, կան բազմաթիվ սխալներ, թերություններ, բայց համոզված եմ, եթե հետևողական լինենք, շարունակենք թիկունք լինել կառավարությանը՝ վարչապետի գլխավորությամբ, եթե ապահովենք, մասնավորապես, Ազգային ժողովում աշխատանքը, բավարար աշխատանք տանենք տարածքային կազմակերպություններում, ապա իրականություն կդառնա և՛ աշխատավարձերի, և՛ թոշակների ու նպաստների կրկնապատկումը:

Վերադառնանք քաղաքական ասպարեզ՝ 2002թ. ակնհայտ դարձավ, որ քաղաքական համակարգը, քաղաքական կազմակերպությունները դեռևս լիարժեք ձևավորված չեն: Սա անպայմանորեն պետք է արձանագրենք, ինչքան էլ ցավալի է: Մեր շատ դժբախտությունները դրանից են գալիս, սկզբում գաղափարախոսություն, ծրագիր, կարծես թե սրանք կիրառելի չեն քաղաքականության ասպարեզում: Ակնհայտորեն տեսանք այդ սկզբունքների ոտնահարումը մեր ընկերների կողմից: Տեսանք նաև այլ քաղաքական ուժերի կողմից:

Բոլորովին էլ Հանրապետական կուսակցությունը ակնկալիքներ չունեի, թե բոլորը պետք է պաշտպանեն ՀՀ-ի սկզբունքներն ու մոտեցումները, քավ լիցի, մենք արդեն մեկ տասնամյակ է, ինչ հաղթահարել ենք նախկին քաղաքական համակարգի կապանքները: Գոնե յուրաքանչյուր կուսակցություն իր գաղափարներին, իր ծրագրերին պիտի հավատարիմ լինի, իր արած հայտարարություններին: Արժե նշել, որ շատ հաճախ դրանք էլ չկան: Ինչ խոսք, այս առումով մենք շատ ավելի շահեկան վիճակում ենք, անցել ենք մեկ տասնամյակի ճանապարհ: Մեր ընկերները, որոնք հիմնադրեցին ՀՀ-ն, երեք տասնամյակի ճանապարհ և փորձառություն ունեին և հստակ ընդգծված գաղափարախոսություն և ծրագիր: Այդ ամենը միս ու արյուն ստացավ կուսակցության ծրագրում, գաղափարախոսության մեջ: Այսօր, քիչ թե շատ տեղյակ մարդու համար ակնհայտ է, որ ՀՀ-ի հիմքում Նժդեհյան գաղափարախոսությունն է,

պահպանողական մի գաղափարախոսություն, որի համար գերագույն արժեքներն են՝ պետության ազատությունը, անկախությունը, ազգի ազատությունը, անհատի ազատությունն ու արժանապատվությունը, որի համար սրբություն են ազգն ու հայրենիքը, ընտանիքը, լեզուն, պատմությունը:

Բնականաբար, մեզ համար կարևոր արժեքներից են նաև տնտեսության ազատությունը, ոչ գաղափարազուրկ տնտեսական ազատությունը, որին մենք ականատես ենք եղել անկախության տարիներին: Այն պետք է ունենա նպատակ, հատուկ ընդգծված ուղենիշներ: ԶԶԿ-ի խորհրդի վերջին նիստում մենք որոշել ենք, որ առաջիկա երկու-երեք ամիսների ընթացքում մշակենք կուսակցության առաջիկա երկու-երեք տարիների համար գործունեության հատուկ ծրագիր: Այն կներկայացվի տարածքային կազմակերպություններին, կքննարկվի և, կարծում եմ, էլ ավելի հստակ կլինեն մոտեցումներն ու սկզբունքները, և այն մեզ կօգնի, որ կոնկրետ գործերով կարողանանք իրագործել այն ծրագրերը, որոնք առաջադրվել են 1999թ. ընտրությունների ժամանակ:

Քաղաքական համակարգի, քաղաքական կուսակցությունների անկատարությունը ինքնաբերաբար չի առաջացել և այստեղ, չեմ կարծում, որ պետք է մենք մեղադրենք միայն կուսակցություններին: Հայտնի է, որ կուսակցությունների զարգացման համար համապատասխան պայմաններ անկախության առաջին տարիներին չեն ստեղծվել: Ծիշտ հակառակը, ամեն ինչ վերածվել է խմբակային կառավարման, թվում էր, թե ընտրել ենք բոլորովին այլ համակարգ: Այն ինչ ճանապարհով մենք հայտարարել ենք, որ գնում ենք, ենթադրում էր մի պարզ բան, երկրի ղեկավարման գլխավոր դերակատարությունը պետք է ունենան կուսակցությունները: Շատ հաճախ, ցավոք սրտի, կուսակցությունները միայն շղարշ են եղել ինչ-որ մարդկանց ու խմբերի համար, և արդյունքներն էլ ակնհայտ են: Այդ առումով մենք չափազանց կարևորում ենք քաղաքական համակարգի բարեփոխումները: Շուտով, հուլիսի կեսերին մյուս կուսակցություններին կներկայացվեն Սահմանադրական փոփոխությունների փաթեթը, որտեղ փոփոխություններ են առաջարկվում և՛ Ազգային Ժողովի դերի բարձրացման առումով, և՛ Նախագահ-Կառավարություն-Ազգային Ժողով հարաբերությունների հստակեցման առումով, և՛ կառավարության լիազորությունների մեծացման առումով:

Թեև, առաջին հայացքից կարող են այդ փոփոխությունները խորապես չընկալվել, սակայն չափազանց կարևոր գաղափարներ են դրված այդ փոփոխություններում: Էականորեն փոփոխվում է տեղական ինքնակառավարման բաժինը: Երևանի կարգավիճակի վերաբերյալ կտրուկ, արմատական փոփոխությունների, առաջարկությունների բաժիններ կան:

Բնական է, որ միայն երկրի գլխավոր օրենքով այդ փոփոխությունները չես ամբողջացնի: Նախատեսված է նաև պետական կառավարման համակարգի օրենքի փոփոխությունների փաթեթ, որը մինչև տարեվերջ մենք պետք է քննարկենք և ընդունենք: Այդ օրենքների նախագծերն արդեն մշակված են, մեզ մնում է վերջնական փուլ անցնել: Այս շարքում է «Կուսակցությունների մասին» օրենքը՝ չափազանց կարևոր մի օրենք կուսակցությունների կայացման համար, «Քաղաքացիական ծառայության մասին» օրենքը, «Ընտրական օրենսգրքի» փոփոխությունների փաթեթը, «Տեղական ինքնակառավարման մարմինների մասին» օրենքը:

Իրականում, եթե հիշենք, թե կուսակցություններն ինչ փոփոխությունների մասին էին խոսում 1998, 1999թթ. - ի նախօրյակին, ակնհայտ կդառնա, որ դրանք հենց այն հարցականներն են, որոնք մենք առաջադրել ենք այս ընթացքում:

Առանց քաղաքական համակարգի լուրջ փոփոխությունների, առանց կուսակցությունների տարածման համար լուրջ հիմքեր ստեղծելու, դժվար է ակնկալել նաև տնտեսության մեջ արմատական փոփոխություններ: Ցավոք, չգիտակցվեց դրա կարևորությունը անկախության առաջին տարիներին: Այդ տարիներին էին, որ առավել արդյունավետ պիտի լինեին այդ բարեփոխումները, որովհետև քանդվում էր հին, բյուրոկրատական ապարատը, և նորն էր ձևավորվում: Ակնհայտ է, որ նոր ձևավորված դեմոկրատական ապարատը փոխելը շատ դժվար է: Այն իրենից ներկայացնում է իրար հետ շահերով կապված տասնյակ ու հարյուրավոր մարդկանց խումբ, մարդիկ, որոնք առաջին

են խոչընդոտելու այդ փոփոխություններին: Այս համակարգում փոփոխությունների համար իշխանություններից պահանջվում է քաղաքական կամք, հետևողականություն և օրինականություն բոլորի համար և ամեն դեպքում: Սա է այն հիմքը, որի արդյունքում մենք կհաջողենք այդ բարեփոխումներն իրագործել: Ոչ մեկի համար գաղտնիք չէ, որ շատ հաճախ մարդիկ պետական ծառայության են գնում մի մտքով, որ դա պետք է դառնա իրենց համար եկամտի աղբյուր, ոչ՝ աշխատավարձը, բնականաբար, կաշառքը, հովանավորչությունը և այլն: Չափազանց տարածված մի երևույթ , որ այսօր խեղում է մեր երկիրը: Հաճախ պետական կառավարման համակարգի բարեփոխումներին որպես գլխավոր խոչընդոտ մատնանշում են ֆինանսական միջոցների բացակայությունը բյուջեում, մինչդեռ երկրում կան բավարար ֆինանսական միջոցներ: Դրանք կարող են գտնել՝ շատ հաճախ կրճատելով ֆունկցիաները, ոչ մարդկանց (մարդկանց , երբ կրճատում են, հետագայում նոր կադրերի պահանջ է առաջանում), օրինական հարթություն բերելով այն բոլոր ֆինանսական միջոցները, որոնք բոլորիս աչքի առաջ են և բոլորս շատ լավ գիտենք: Այստեղ, իհարկե, Քաղաքացիական ծառայության մասին օրենքը չափազանց մեծ նշանակություն ունի:

Ոչ պակաս կարևոր է կոռուպցիայի դեմ լիարժեք պայքարը: Ես մեկ անգամ էլ եմ կրկնում, այո, այսօր կոռուպցիան մեր պետական համակարգում տարածված է: Բնականաբար, պետական ծառայության մեջ եղած մարդկանց պետք է ապահովել արժանապատիվ աշխատավարձով: Սա աներկբա է, բայց հաճախ այդ մասին խոսելիս մատնանշում են այն խղճուկ աշխատավարձն ու թոշակները, որոնք երկրում գոյություն ունեն: Համեմատելուց ստացվում է, որ կարծես թե որևէ ասելիք չկա, որովհետև 10,20,30 անգամ, պետական ծառայության տարբեր պաշտոններում մարդիկ ավելի բարձր աշխատավարձ են ստանում: Բայց 5,10 հազար դրամի թոշակն ու աշխատավարձը հենց այն պատճառով է 5:10 հազար դրամի հավասար, որովհետև պետական ծառայողի աշխատավարձերը ցածր են , որովհետև բյուրոկրատական ապարատը աշխատում է մեկ խնդրի վրա՝ դուրս բերել օրինական հարթությունից ֆինանսական հոսքերը, գտնել կողմնակի եկամուտներ, որովհետև կա մեկ պարզ տրամաբանություն՝ այդ մարդիկ մտածում են, որ իրենք վաղը, մյուս օրը այդ պաշտոնում չեն լինելու և իրենց վաղվա օրը ապահոված չի լինելու:

Անշուշտ, սա չափազանց բարդ խնդիր է, չափազանց բարդ է լինելու նաև պայքարը: Իհարկե, կարող են հարցեր հնչել. եթե ակնհայտորեն այդքան պարզ են խնդիրները, եթե պարզ են խոցերը, որոնք գոյություն ունեն երկրի մարմնի վրա, ինչու արագորեն չեն բուժվում այդ խոցերը: Արմատական փոփոխություններ են պետք օրենքներում և Սահմանադրությունում, լուրջ և տևական պայքար է պետք դրա համար:

Ցավոք սրտի, կան մարդիկ, որոնք ամբողջ կյանքը թալանով են զբաղված, եղել և այսօր խոսում են կոռուպցիայի դեմ պայքարի հարցում կառավարության դիրքորոշման մասին և մարդկանց նաև խաբում են, մատնանշելով, որ միայն կառավարությունն է ադ գործում ներգրավված: Այդտեղ ներգրավված է և Ազգային ժողովը, և այլ կերպ չէր կարող լինել: Մենք ունենք մի չափազանց կարևոր խնդիր, որը անցած երկու տարիներին շատ հաճախ աչքաթող ենք արել: Սա մեր գլխավոր թերությունն է: Աշխատանքը տարածքային կազմակերպությունների հետ չափազանց թույլ է: Ակտիվ կապը կուսակցության տարածքային կազմակերպությունների հետ մեզ հնարավորություն կտա տեղյակ լինելու առկա կոնկրետ խնդիրներին:

Մենք ունենք մեկ ճանապարհ. հզորացնել կուսակցությունները, քանի որ երկրի ապագան նրանցն է:

Հաջորդ հարցը վերաբերվում է երիտասարդական կազմակերպությանը: Մեր կուսակցության երիտասարդական կազմակերպությունում որոշ առաջընթացներ կան: Այն համալրվել է, և կապեր են հաստատվել եվրոպական մի շարք կառույցների հետ:

Սրանք են այն հիմնական խնդիրները, բացերը, որոնք մենք չենք հասցրել լուծել, բայց առջևում երկու տարի կա: Մենք վճռական ենք. այս գաղափարախոսությունը, սկզբունքները, որոնք մենք կրում ենք, շարունակելու ենք կրել: Այսօր մեր երկրի ապագան մեզանից է կախված: Մենք պատասխանատվությունից չենք խուսափում:

Շնորհակալություն:

ՀՀԿ 6-ՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ՀՀԿ ԽՈՐՀՐԴԻ ԱՆԴԱՄ ԳԱԳԻԿ ՄԻՆԱՍՅԱՆԻ ԵԼՈՒՅԹԸ

Կուսակցության 5-րդ համագումարից հետո ընկած ժամանակը բարդ ու պատասխանատու էր ազգի և պետության համար:

1999թ.-ի գարնանից սկսած արդեն ակնհայտ էր, որ ընտրություններում հաղթանակ է տանելու մի նոր ուժ, որը ոչ միայն նոր է իր մասնակիցների առումով, այլև նոր է իր բովանդակությամբ: Նորացված Հանրապետական կուսակցությունը և Ժողովրդական կուսակցությունը կազմեցին «Միասնություն» դաշինք և ապահովեցին հաղթանակ խորհրդարանական

ընտրություններում, որի նմանը չունեինք Հայաստանի Հանրապետության երեք հանրապետությունների ընթացքում: Բոլորն անխտիր, թե՛ միջազգային դիտորդները, թե՛ ընդդիմադիրները, թե՛ քաղաքական գործիչները արձանագրում էին, որ այդ ընտրությունները մեր նոր իրականության մեջ աննախադեպ էին իրենց թափանցիկության և արդարության առումով:

Սկիզբ դրվեց մի քաղաքական գործընթացի, որն իր զարգացման շրջանում պետք է բերեր այն բաղձալի իրավիճակին, երբ ժողովուրդը, ազգը պիտի հավատարի իշխանություններին, որը ձևավորվում է իր միջոցով: Այդ ժամանակվա ընթացքում թե՛ ԱԺ-ն, թե՛ կառավարությունը այդ հույսերը սերմանեցին ժողովրդի լայն զանգվածներում: Եվ համոզված եմ, որ եթե չլինեին հոկտեմբերի 27-ի իրադարձությունները ԱԺ-ի դահլիճում, պատկերն այսօր այլ կլիներ: Սակայն ոճրագործները այլ բան էին կանխատեսել, և հոկտեմբերի 27-ը ստեղծեց մի իրավիճակ, երբ գործնականում քաղաքական ինտրիգների ողջ պատասխանատվությունը ընկավ հենց մեր կուսակցության վրա:

Ես համոզված եմ, որ մեր պատմաբանները տարիներ հետո կարձանագրեն, թե ինչպիսի բարդ քաղաքական գործընթացներ է ապրել Հանրապետական կուսակցությունը իր ղեկավարի հետ, թե ինչպիսի բարդ և նուրբ քաղաքական հաշվարկներով հնարավոր դարձավ մեր երկիրը հեռու պահել անկանխատեսելի զարգացումների հորձանուտից:

Ինչևէ, հոկտեմբերի 27-ից հետո ընկած վեց ամիսների ընթացքում, չնայած մեզ չհաջողվեց տևտեսության մեջ հասնել որևէ գործնական հաջողության, սակայն հաջողվեց շատ ավելի կարևորը:

Ա.Մարգարյանի ղեկավարած կառավարությունը կարողացավ երկիրը զերծ պահել շատ անկանխատեսելի զարգացումներից:

Կառավարությունը վստահվեց մեր կուսակցության ղեկավարին՝ Ա.Մարգարյանին: Նա ժառանգեց բավականին բարդ տևտեսական ցուցանիշներով մի իրավիճակ:

Սա է այն կարևորագույնը, որ դրված է կառավարության առջև իրագործելու:

Այսօր կան ցուցանիշներ, որոնք մեզ գոհացնում են: Դրանք չեն կարող գոհացուցիչ լինել մեր բոլորի համար, սակայն պետք է հասկանալ, որ հոկտեմբերի 27-ի դեպքերից հետո ավելի մեծ ակնկալիքներ դժվար էր ունենալ:

Վաղուց էր խոսվում սահմանամերձ շրջանների նկատմամբ հատուկ պետական վերաբերմունքի մասին: Նոր կառավարությունը, որ ղեկավարվում է հանրապետականների կողմից և ԱԺ-ն, ուր հանրապետականները ունեն ձայների վճռորոշ դերակատարություն, կարողացան իրականացնել այդ հարցի լուծումը: Եվ խորացնելով այս աշխատանքը, մենք վստահություն ձեռք կբերենք մեր հասարակության կողմից:

Բավականին արդյունաբեր և արգասաբեր է դարձել օրենսդիր և գործադիր իշխանությունների համագործակցությունը: Անցած տարեվերջին ընդունվեց հարկային բարեփոխումների փաթեթը, Հողային օրենսգիրքը, «Ներքին շուկայի մասին» օրենքը: Սրանք օրենսդրական նախաձեռնություններ են, որոնք կյանք մտնելով էապես կբարելավեն տնտեսության իրավիճակը: Նորից ուզում եմ նշել, որ բավականին բարդ է այս ժամանակաշրջանը մեզ համար:

Հուսով եմ, որ ապագան ավելի լավ է լինելու:
Շնորհակալություն:

ԳԱԼՈՒՄՏ ՍԱՀԱԿՅԱՆԻ ԵԼՈՒՅԹԸ ՀՀԿ 6-ՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ

Քաղաքական գործընթացների վերլուծությունը վերջին երկու տարիների և դրանց գնահատականները անպայմանորեն կարևորելու են մեր պետության սոցիալ-տնտեսական, քաղաքական զարգացումների հետագա ուղիները:

«Միասնություն» դաշինքի ամբողջ գաղափարախոսությունը և դրա հիման վրա շրջանառության մեջ եղած ծրագրերը ելնում են երկրի կայունության, տնտեսության համընթաց ազատականացման, քաղաքական համաձայնեցված փոխըմբռնումների մոտեցումներից:

Ըստ իս, Հայաստանի Հանրապետական կուսակցությունը մինչև օրս իր որդեգրած գաղափարներից և սկզբունքներից երբևիցե չի հեռացել, ինչպես երբեմն-երբեմն փորձում են հասարակությանը հակառակ մատուցել իշխանամոլուցքով ախտորոշված քաղաքական ուժերը կամ գործիչները:

Որպես ըմբռնում, Հանրապետականը իր գործունեությամբ ընթացս չի առաջնորդվում: Նրա քաղաքական տրամաբանությունը իր ակունքներն ունի և աշխարհայացքն ուղղակիորեն սնվում է ազգի և պետության հավիտենականության գաղափարախոսությունից, որը ձևավորել է մերժամանակյա դիրքորոշումը՝ ամրապնդել հայոց պետականությանը: Այդ մասին ավելի ամբողջական խոսվեց նախորդ զեկուցումներում:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում բավականին տարամերժ գնահատականներ են տրվել դաշինքի գաղափարախոսության, ծրագրերի և գործունեության վերաբերյալ: Սկզբնական խանդավառությունը փոխարինվեց իրար հաջորդող իրողությունների տրամաբանական, և, ինչու չէ, նաև անտրամաբանական վերլուծություններով:

Կիզակետում հայտնվեց «Միասնություն» դաշինքի համանուն ԱԺ խմբակցությունը, որը շատ բնական ենք համարում: Այսօր էլ դաշինքի գործունեությունը բնութագրվում է խմբակցության պահվածքով:

Որքան էլ մերժելի համարենք դաշինքի փլուզումը, պետք է արձանագրենք՝ պրոբլեմներ կան, և այնքան պրոբլեմները չեն վտանգավոր, որքան որ դրանց հետևանքները: Այսօր ցանկացած քաղաքական ուժ այս կամ այն չափով իր խնդիրն է համարում օգտվել իրավիճակից: Կան նաև քաղաքական գործիչներ, երբեմն էլ ուժեր, որոնք իրենց արդեն իսկ աղավաղված դիմագիծը հասարակությանը ներկայացնելու համար ջանք չեն խնայում դիմակավորելու:

Նման իրողությունները այնքան վտանգավոր չեին լինի, եթե վերաբերվեին միայն մեզ, ավելին, դրանք հակված են անընդհատ լարվածություններ ստեղծել պետության շրջանակներում, ավելին, օրավուր ցեցուտում են մթնոլորտը: «Միասնություն» խմբակցության ներսում ցանկացած անհամաձայնություն ուղղակիորեն զգալի է դարձնում դրա հետևանքները: Առավել ևս դաշինքի շրջելիությունը, մեր համոզմամբ, աննախատեսելի հետևանքներ կունենա և, միգուցե, ճակատագրական:

Իրողությունների գնահատման, կարծում եմ, հարկ էլ չկա, քանի որ այդ գնահատականները տրվել են թե ՀՀԿ խորհրդում, և թե կուսակցության քաղաքական գործիչների կողմից:

Սակայն որոշ վերլուծականներ, բնականաբար, անհրաժեշտ է Հայաստանի Հանրապետական կուսակցությունը ներկայացնող ԱԺ պատգամավորների գործունեության

մասին:

Պատգամավորներից 26-ը «Միասնություն» խմբակցությունից են, և 7-ը՝ այլ խմբերից:

«Միասնությունը» ներկայացնող հանրապետականների գործունեությունը հիմնականում կանոնակարգված է և լրիվությամբ արտահայտում է ՀՀԿ-ի քաղաքական մեկնությունը: Այլ խմբերում ընդգրկված հանրապետականները կարծես թե հանդես են գալիս կամ ինքնուրույնաբար, կամ քննարկումների արդյունքով: Միանգամից արձագանքենք, որ նման երևույթը անբնական է: Ընդգծենք, առանձնապես «Հայաստան» խումբը ձևավորվեց հանրապետականներով: Առավել ևս խումբը ընդդիմադիր կեցվածք դրսևորեց մեր նկատմամբ: Մեզ թվում է, որ այս իրողությանը դեռևս մենք գնահատական չենք տվել:

Թերևս, եթե ժամանակին եզրահանգումներ կատարեինք, հետագայում «Հանրապետություն» կուսակցության ձևավորման պրոցեսում մեր նկատմամբ, մեղմ ասած, իրական հիմքերից զուրկ անտրամաբանական գնահատականներ չէին հնչի:

Փորձը ցույց է տալիս, որ երբ խորհրդարանում ներկայացված հանրապետականները միակամ են հանդես գալիս՝ ցանկացած խնդիր, որոշում, օրենք թե քննարկումների ընթացքում, և թե ընդունման առումով եզրափակվում են արդյունքներով: Առանձնապես այդ խնդրին նպաստում են խորհրդարանական հանրապետականների և ՀՀԿ քաղաքական խորհրդի համատեղ քննարկումները, ընդհանրապես կարևոր է քաղաքական խորհրդի և պատգամավորների ուղղակի շփումների ամրապնդումը:

Առաջիկայում անհրաժեշտ է ավելի գործունե միջոցներ գտնել խորհրդարանում ակտիվացնելու հանրապետականների գործունեությունը:

Այդ իմաստով կարևորում ենք պատգամավորների օրենսդրական ակտիվ գործունեությունը, առավել ևս պատգամավոր-գաղափարախոս գործառույթը: Էլ որտեղ, եթե ոչ խորհրդարանի ամբիոնից առիթ առ առիթ պիտի հնչի այն աշխարհընկալումն ու գաղափարախոսությունը, որը որդեգրել է հանրապետականը:

Եկեք համաձայնեք, որ այդ առումով խոցելի ենք: Վատ ենք օգտագործում մեր հնարավորությունները: Առանձնապես բարվոք չէ պատգամավորների կապը տարածքային կազմակերպությունների հետ:

Կարծում եմ, որ էլ ով, եթե ոչ պատգամավորը իր վրա պետք է վերցնի հասարակության լայն խավերի հետ աշխատանքը, կարողանա տարածքներում կուսակցության սկզբունքներին, գաղափարներին իրազեկել իր իսկ ընտրողներին:

Վերջին հաշվով, Հայաստանի Հանրապետական կուսակցությունը ոչ միայն մեր պետության առաջին գրանցում ունեցող կառույցն է, այլ իր ակունքներով սերվում է 60-70-ական թվականների ձևավորված Ազգային Միացյալ կուսակցությունից:

Հասարակությունը, և դա հենց պետության ամրապնդման համար է անհրաժեշտ, պիտի խորությամբ պատկերացնի Ստեփան Չատիկյանի, Աշոտ Նավասարդյանի գործունեությունը, այդ ընթացքում և հետագայում կուսակցությունը ամրապնդող բոլոր քաղաքական գործընթացները, և վերջին հաշվով Վազգեն Սարգսյանի-Սպարապետի ոգեկոչումը մեր ժամանակներում, մեր բոլոր ընկերների, գործիչների գործունեությունը և նվիրումը:

Առանձին գնահատականների անհրաժեշտություն ունի «Միասնություն» խմբակցության գործունեությունը օրենսդրական աշխատանքում:

Այստեղ ակտիվությունն ու պասիվությունն ուղղակիորեն համարժեքում են իրար: Դեռ ավելին, երբեմն-երբեմն պրոբլեմ է դառնում պատգամավորի զուտ ֆիզիկական մասնակցությունը խորհրդարանական աշխատանքներին:

Բնականաբար, երբ խորհրդարանական մեծամասնությունը, մեղմ ասած, իր տեղում չէ, քաղաքական «անակնկալները» խորհրդարանում լարվածություններ են ստեղծում: Այդ դեպքում ուղիղ կապ եմ տեսնում այսօրվա գործընթացների և 1999թ. խորհրդարանի կազմավորման մեջ՝ որպես հետևանք: «Միասնություն» դաշինքի ծրագրերից էր բխում բոլոր քաղաքական ուժերի ներգործուն մասնակցությունը երկրի զարգացման պրոցեսներում:

Խորհրդարանի ձևավորման ընթացքում այդ նպատակով որոշակի լծակներ տրվեցին հիմնականում բոլոր խորհրդարանական կուսակցություններին, ինչը ինքնանպատակ չէր:

Մեզ հայտնի իրադրության փոփոխության պատճառով գնալով խորհրդարանական

կուսակցությունները այդ լծակները օգտագործում են իրենց նեղ կուսակցական շահերին:

Այստեղ արդեն խոսքը ոչ թե ոտնձգություններին է վերաբերում, այլ որպես հետևանք՝ գնահատականների խնդիր կա՝ կապված խորհրդարանական մեծամասնության և խորհրդարանական խմբակցությունների փոխհարաբերությունների շրջանակներում:

Մյուս կողմից էլ որոշակի փորձ է արվում առանձին խնդիրների, հարցադրումների առումով համագործակցության եզրեր գտնել խորհրդարանական բոլոր ուժերի հետ: Փաստենք, որ այդ առումով դրական տեղաշարժեր կան: Որպես հետևանք, կարելի է ներկայացնել կոնկրետ իրողություններով:

Դրա հանրագումարը Ղարաբաղյան խնդրում խորհրդարանական բոլոր քաղաքական ուժերի համատեղ հայտարարությունն էր: Չեմ կարծում, որ դա միայն ու միայն նախադեպ է մնալու:

Այդ գործընթացներին խորապես կարող էր նպաստել խմբակցության համընթաց, հավասարակշռված գործունեությունը: Թերևս խոսքը միայն չի կարող վերաբերվել խմբակցության ներսում առաջացող հակադրություններին, ավելին, բզկտող է առանձին պատգամավորների ոչ պատշաճ, երբեմն «Միասնության» դիրքորոշումներին չհամապատասխանող հայտարարությունները:

Չես հասկանում, կամ էլ շատ հասկանալի է, մարդը առաջնորդվում է «Այստեղ, այնտեղ և ամենուր» անբարո կեցվածքով: Եվ ասեմ, կոնկրետ անուն չեմ հրապարակում ոչ թե պատշաճությունից ելնելով, այլ ընդգծվածություն չապահովելու համար: Այս մասին էլ պետք է մտածել: Եվ պետք է մտածենք մենք՝ հանրապետական պատգամավորներս:

Ձերծ լինելով ամեն տիպի բանսարկություններից՝ դա դեռ չի նշանակում անբասիրություն, հասարակությունից պետք է հեռացնել, այսպես ասած, «քաղաքական գործիչներին»:

Եվ ընդհանրապես, վերջին շրջանում, ակնհայտ է, ձևավորվում է իշխանատենչների մի շրջանակ, խոսքը վերաբերում է օրավուր իշխանություն ունենալու կարոտախտով տառապող հասարակությանը հայտնի գործիչների, որոնք մեր հանդուրժողականությունից օգտվելով, հիստերիայի ալիք են բարձրացնում:

Եվ վերջում, սովորաբար ամփոփելիս օգտագործում են «վստահեցնում եմ» բառը, շրջանցում են այդ բառը, պարտավորեցնում եմ՝ բարձր պահիր և կոչմանդ արժանի եղիր, հանրապետական պատգամավոր, մեծ և փոքր արգելքներ հաղթահարել ես, կուսակիցներդ կողքիդ են: Համոզված եմ՝ մեր գործերը արդյունքներ տալու են:

Շնորհակալություն:

ՀՀԿ 6-ՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ «ՑԵՂԱԿՐՈՆ» ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐ ՎԱԶԳԵՆ ԽԱԶԻԿՅԱՆԻ ԵԼՈՒՅԹԸ

Հարգարժան հյուրեր,

Ծրագրային ելույթից հետո դժվար է ծավալուն ելույթ ունենալ:

Կներկայացնեմ երիտասարդական կազմակերպության հետ կապված խնդիրները և մեկ-երկու քաղաքական դիտարկում:

Պատահական չէ, որ կուսակցության համագումարն սկսեց իր անմահ մեռելների շիրիմներին այցելելով և ծաղկեպսակներ դնելով: Հռոմեական պետությունը այնքան ժամանակ գոյատևեց, քանի դեռ մարդիկ իրար հանդիպելուց ասում էին՝ փառք մեռելներին: Բայց երբ նրանք մոռացան նախնյանց փառքը և այլևս իրենց մեռելները չէին ոգեկոչում, Հռոմեական քաղաքակրթությունը այլևս դադարեց գոյություն ունենալ: ՀՀԿ-ն կա և կլինի այնքան ժամանակ, քանի դեռ կպահի իր հիմնադիրների հիշատակը, և ոգեկոչողը կլինի այն գործողությունների, որ ժամանակին նրանք էին հիմնադրել:

Երիտասարդական թևը 1999թ-ից այս կողմ ընկած ժամանակահատվածում ունեցել է ձեռքբերումներ, բայց ավելի շատ են բացթողումները:

Պետք է հիշենք, որ առաջին ձեռքբերումը եվրոպական կառույցին ինտեգրումն է, հայաստանյան երիտասարդական դաշտում իր սեփական և ուրույն տեղը գտնելը: Սակայն, պետք է նշել, որ դեռ ամուր չէ կապը տարածքային 57 կառույցների հետ: Հետհամագումարյան մեր առաջնային խնդիրը պետք է լինի կազմավորել երիտասարդական թևը տարածքային կազմակերպություններում: Դեռ 1920թ-ին, Նժդեհն ապացուցեց հոգևոր ուժի անհաղթահարելի լինելու փաստը: 60-ականներին ԱՄԿ-ն նույն հոգևոր ուժով հասավ հաղթանակին: 1992թ-ին Վ. Սարգսյանը կոչ արեց մի քանի մահապարտներով կռվելու և հասավ բաղձալի հաղթանակի:

1999թ-ի մայիսին, երբ Ա. Մարգարյանի գլխավորությամբ ձևավորվում էր նոր կառավարություն, մեր հակառակորդները մտածում էին, որ նույնիսկ պետք չէ դիմել ինտրիգների, որովհետև այդ կառավարությունը առանց դրանց էլ կտապալվի:

Բարեբախտաբար, մեր կառավարությունը իր մեջ ուժ գտավ և արձանագրեց նշանակալի հաջողություններ:

Մեր կարգախոսը պետք է լինի՝ պայքարել և հաղթել:

Կուսակցություն պետք է գան երիտասարդներ, որոնք կյանքի կկոչեն այն գաղափարախոսությունները, որոնք արտահայտել են մեր ավագ ընկերները:

Շնորհակալություն: